

Til: Kommunal- og regionaldepartementet, postmottak@krd.dep.no

Kopi: Kunnskapsdepartementet, postmottak@kd.dep.no

Deres referanse:

Vår referanse:
08/117-3

Vår dato:
15.04.2008

Høringsuttalelse til forvaltningsreformen fra Universitets- og høgskolerådet

Vi viser til Kommunal- og regionaldepartementets høringsbrev av 26.2.2008 angående en konkretisering av de oppgavene som var varslet i St.meld. nr. 12 (2006-2007) *Regionale fortrinn – regional framtid* og Stortingets behandling av denne, jf. Innst. S. nr. 166 (2006-2007).

Universitets- og høgskolerådet (UHR) vil her kommentere to av høringsutkastets forslag på Kunnskapsdepartementets område: underkapitlene **3.3 Regionale forskningsfond** og **3.4 Oppnevning av styrerepresentanter ved statlige høyskoler**.

Regionale forskningsfond (3.3)

UHR har tidligere spilt inn momenter til Forskningsrådet i arbeidet med utredningen om innretning av de regionale forskningsfondene. Forskningsrådet har også presentert løsningsforslagene for UHRs forskningsutvalg. Utvalgets medlemmer sluttet seg da til hovedlinjene i forslaget, men vi vil i denne høringen konkretisere vårt generelle syn.

Det generelle inntrykket er at utredningen besvarer bestillingen på en god måte. Forskningsrådet har funnet en god balanse mellom hensynet til regional utvikling og behovet for nasjonal kvalitetssikring og koordinering av fondsmidlene, og UHR støtter forslaget fullt ut. Vi vil samtidig anbefale at effekten av ordningen evalueres etter noen år.

Gode forskningsmiljøer som forholder seg til internasjonale kvalitetsstandarder er en forutsetning for forskningsbasert innovasjon og nyskaping. I evalueringer av norsk forskning pekes det gjennomgående på at mange små miljøer skaper fragmentert forskningsinnsats. For de regionale forskningsfondene vil det bli en stor utfordring å fremme kvalitet i forskning gjennom konsentrasjon, samtidig som en bygger opp flere konkurrerende forskningsmiljø. Norsk forskning må ha sitt tyngdepunkt i nasjonale satsninger på høyt internasjonalt nivå, med utgangspunkt i nasjonale prioriteringer, større løft, krevende prosjekter med høy risiko, tverrfaglighet og samarbeid. Det er av avgjørende betydning at denne satsningen gjøres til nasjonal konkurranse og koordinering, for å sikre at fondene bidrar til regional utvikling basert på den beste forskningen. Denne oppgaven bør ligge hos Forskningsrådet.

Samtidig er det et problem at det til de fleste konkurransearenaene i Forskningsrådet, EU m.fl. er klart langt flere støtteverdige søknader enn det er midler tilgjengelige til. Kvalitetsforskjeller mellom de prosjektene som oppnår finansiering og de som avslås, er ofte

marginale og tilfeldige. Hovedproblemet i konkurransearenaene er først og fremst mangel på penger til å finansiere de beste prosjektene, ikke dårlig kvalitet på de refuserte prosjektene. I den grad de regionale forskningsfondene består av friske midler, vil de kunne supplere de eksisterende finansieringskilder på en god måte. Dersom fondene forutsetter tapning fra eksisterende kilder, vil det trolig medføre en svekking av norsk forskning totalt sett. Økt mangfold i finansieringsordninger kan uten tilstrekkelig koordinering føre til at de regionale forskningsfondene blir finansieringskilde for forskning som kvalitetsmessig ikke er god nok til å hevde seg på den nasjonale og internasjonale arena.

Koordinering mellom de øvrige nasjonale og regionale virkemidlene i og mellom regionene er krevende, og fremstår som en stor utfordring, særlig i lys av at dagens fylkesgrenser nå i all hovedsak ser ut til å bestå. En løsning med ett fond for hvert fylke vil i denne sammenhengen bli svært ressurskrevende, fordi det vil kreve mye ressurser til oppbygging av kompetanse og koordinering mellom regionene, og det vil kunne svekke mulighetene for kvalitetssikringen. Forskningsrådet anbefaler i sin utredning at det etableres i størrelsesorden 5-7 regionale forskningsfond. Etter UHRs vurdering bør antallet regionale fond ikke overstige 6.

Oppnevning av styrerepresentanter ved statlige høyskoler (3.4)

I høringsutkastet foreslår departementet å endre universitets- og høyskoleloven for å ivareta merknaden fra Stortingets kommunal- og forvaltningskomité i behandlingen av St.meld. nr. 12 (2006-2007) *Regionale fortrinn – regional framtid*. Komiteens flertall gikk da inn for at de framtidige regionene bør oppnevne to av de eksterne styrerepresentantene ved de statlige høyskolene.

Universitets- og høyskolerådet vil sterkt fraråde å gjennomføre denne lovendringen nå. For det første vil vi peke på at premissene for stortingskomiteens merknad ser ut til å være endret. I forbindelse med framleggingen av høringsutkastet 23. februar uttalte kommunal- og regionalminister Magnhild Meltveit Kleppa at det ikke er aktuelt for regjeringen å legge fram forslag om å endre dagens fylkesgrenser. Vi legger derfor til grunn at det er dagens fylkeskommuner som eventuelt vil få ansvaret for å oppnevne to av de eksterne styremedlemmene ved høyskolene.

De høyere utdanningsinstitusjonene er pålagt å være regionale utviklingsaktører. Samtidig vil vi påpeke at mange institusjoner i dag har nedslagsfelt som strekker seg utenfor grensene til dagens fylkeskommuner. I tillegg er vi opptatt av at høyere utdanning og forskning bør være underlagt nasjonal samordning og styring. Vår klare tilrådning er derfor at lovparagrafen ikke endres og at departementet også i framtiden skal oppnevne de eksterne styremedlemmene ved de statlige høyskolene.

Med vennlig hilsen
Universitets- og høyskolerådet

/s/
Jarle Aarbakke
styreleder

/s/
Ola Stave
generalsekretær

